

N:o 41.

Af herr **A. Göransson**, om ändrad lydelse af 117 § i gällande skiftesstadga.

I 117 § skiftesstadgan finnes föreskrifvet, att första domstol i skiftessmål å landet är egodelningsrätt i hvarje härad eller tingslag, att domaren i orten är deri ordförande och att ledamöterna i rätten utgöras af tre i landthushållning kunnige, inom häradet eller tingslaget boende, bofaste män, hvilka inför häradsrätten genom socknefullmäktige efter förmedlade hemmantalet utväljas.

För de sålunda valda ledamöterna finnes icke någon bestämd tid, för hvilken de väljas, utan kan en ledamot efter eget godtfinnande behålla denna sin befattning under hela sin lifstid, oaktadt han icke är lämplig eller innehar de för befattningen erforderliga egenskaper, och det förekommer vanligen som regel att den, som blifvit invald till ledamot i egodelningsrätt, bibehåller denna sin befattning, så länge han lefver.

Då det för behandling af de många viktiga frågor, som enligt ofvan åberopade stadga skola upptagas och afgöras af egodelningsrätt, måste vara af synnerlig vikt och betydelse att hafva fullt lämpliga och dugliga personer såsom ledamöter i rätten, anser jag det vara oegentligt, att man ej skall kunna genom nytt val, efter en bestämd tid, rätta ett till äfventyrs förut begånget misstag. Skulle deremot intet misstag blifvit begånget, utan det förra valet varit godt, är jag förvissad om att personen blefve återvald, för så vidt han vore villig att uppdraget å nyo emottaga. Vid val af såväl nämndemän som gode män vid landtmäteriförrättningar, hvilkas uppdrag närmast kan hänföras till ledamots af egodelningsrätt, är viss tid bestämd, för hvilken de väljas. Och i det af lagutskottet till 1872 års Riksdag afgifna utlåtande med förslag till den i juli månad samma år utfär-

dade förordning om ändring af 1 kap. 1 och 10 §§ rättegångsbalken, hvarigenom blef stadgadt att nämndeman skulle väljas för sex år, anför utskottet bland annat, att nämndemans rättighet att bibehålla sin befattning, så länge han det ville, vore stridande mot den grund, folkets förtroende, hvarpå institutionen hvilade, att, om misstag vid val af nämndeman blifvit begånget, det borde finnas möjlighet att någon gång rätta misstaget, samt att någon tid därför borde bestämmas, efter hvars förlopp nytt val borde ega rum. Dessa af lagutskottet anförda skäl anser jag äfven vara fullt tillämpliga på ledamot i egodelningsrätt, hvilken är en folkets förtroendeman och icke en statens tjänsteman. Med ordföranden i rätten eller domaren är förhållandet helt annorlunda; han är en tjänsteman, tillsatt af Kongl. Maj:t på lifstid, och är ofta beroende af den löneinkomst, han uppbär, och skulle troligen känna sig mera osäker, men mindre sjelfständig, om han vore vald på viss tid.

På grund af hvad jag nu anført får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen täcktes för sin del besluta, att 117 § af kongl. stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866 måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Förste domstol i skiftesmaal å landet är egodelningsrätt i hvarje härad eller tingslag. Ordinarie domaren i orten är deri ordförande, derest icke, vid hans förfall, efter hvad särskildt stadgadt är, annorlunda af vederbörande hofrätt förordnas, eller Kongl. Maj:t, på invånarnes gjorda anhållan eller eljest förekomna anledningar, för större eller mindre distrikt, skulle i nåder finna godt att särskild person dertill utse. Ledamöterna i rätten utgöras af tre i landthushållning kunnige, inom häradet eller tingslaget boende, bofaste män, hvilka, på föranstaltande af domaren i orten, inför häradsrätten, genom socknefullmäktige, efter förmedlade hemmantalet utväljas för en tid af sex år. Afgående ledamot kan återväljas. Uppstår laga förfall o. s. v. (lika med nuvarande lydelse).

Stockholm den 26 januari 1891.

A. Göransson.